

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๒/ ๓๓๐๒

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙
เพื่อนำไปชำระให้แก่ผู้ร้องตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด (กรณีคลองด่าน)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. เอกสารที่ส่งมาตามบัญชีเอกสาร จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง ขออนุมัติงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อนำไปชำระให้แก่ผู้ร้องตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด (กรณีคลองด่าน) มาเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๑) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๖ อนุมัติตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ กรณีขออนุมัติงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อเป็นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ของศาลปกครองสูงสุด คดีปกครอง คดีหมายเลขดำที่ ๗๙๑/๒๕๕๔, ๘๐๙/๒๕๕๔ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๘/๒๕๕๕, ๒๐๙๐/๒๕๕๕

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ศาลปกครองกลางได้อ่านคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๔๕ - ๒๔๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗ - ๔๘๘/๒๕๕๗ สรุปได้ว่า ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามความเห็นของศาลปกครองกลาง คือ กรมควบคุมมลพิษจะต้องชำระเงินค่าจ้าง ค่าเสียหายรวมดอกเบี้ยตามคำวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการ เป็นเงินบาท จำนวน ๔,๙๘๓,๓๔๒,๓๘๓ บาท และเป็น

เงินเหรียญ...

เงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๓๑,๐๓๕,๗๘๐ เหรียญ ให้แก่ผู้เรียกร้อง (บริษัท วิจิตรภัณฑ์ก่อสร้าง จำกัด กับพวกรวม ๖ คน) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงิน ๔,๔๒๔,๐๙๙,๙๘๒ บาท และของเงิน ๒๖,๔๓๔,๖๓๖ เหรียญสหรัฐ นับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และค่าธรรมเนียมแทนผู้เรียกร้อง เป็นเงิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี โดยให้ กรมควบคุมมลพิษชำระเงินให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาล ทั้งในชั้นศาลปกครองชั้นต้นและในชั้นอุทธรณ์ซึ่งชำระไว้เกินให้แก่ผู้คัดค้านเป็นเงิน ๕,๔๘๔,๙๑๘ บาท จึงต้อง เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขออนุมัติงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อนำเงินไปชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ จะต้องชำระเงิน งวดแรก ให้กับกิจการร่วมค้า เอ็นวีพีเอสเคจี (NVPSKG) ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วน เพื่อให้การชำระเงินเป็นไปตามระยะเวลา ที่กำหนด

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ ความเป็นมา

๔.๑.๑ การดำเนินการก่อนศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา

(๑) กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) โดยนายปกติ กิระวานิช อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (ในขณะนั้น) ในฐานะ “ผู้ว่าจ้าง” และกิจการร่วมค้า เอ็นวีพีเอสเคจี (NVPSKG) ในฐานะ “ผู้รับจ้าง” ได้ตกลงจ้าง และรับจ้างดำเนินโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัด สมุทรปราการ สัญญาเลขที่ ๗๕/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๐ มีมูลค่าตามสัญญาทั้งสิ้น ๒๒,๙๔๙,๙๘๔,๐๒๐ บาท (สองหมื่นสองพันเก้าร้อยสี่สิบเก้าล้านเก้าแสนแปดหมื่นสี่พันยี่สิบบาทถ้วน) โดยแบ่งเป็น เงินบาทจำนวน ๑๙,๕๐๖,๐๙๖,๖๐๗ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐจำนวน ๑๓๔,๔๒๑,๘๓๕ เหรียญ

(๒) ต่อมา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยนายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) ได้มีคำสั่ง ทส ที่ ๙/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการ น้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เอกสารหมายเลข ๒ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๓) คณะกรรมการฯ ตาม (๒) ได้มีหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๑๐๐/พิเศษ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ รายงานผลการตรวจสอบและเสนอแนะการบริหารสัญญาโครงการจัดการน้ำเสีย เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (ครั้งที่ ๑) ต่อนายประพัฒน์ฯ สรุปได้ว่า (เอกสารหมายเลข ๓ ตามบัญชี เอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

“๑) ควรให้กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะคู่สัญญามีหนังสือแจ้งไปยังคู่สัญญา ฝ่ายรับจ้างว่า เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงขึ้นโดยการกล่าวอ้างของคณะกรรมการฯ ที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า

ขณะทำสัญญาไม่มี NWWI เป็นส่วนหนึ่งของกิจการร่วมค้าของคู่สัญญาฝ่ายรับจ้าง เพราะได้ถอนตัวไปก่อนแล้ว ประการหนึ่ง และทางราชการสำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งสัญญา คือ คุณสมบัติของคู่สัญญาฝ่ายรับจ้างว่ามีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือ NWWI เป็น Operator อยู่ด้วยตั้งแต่เข้าทำสัญญาแต่ความจริงไม่มี เพราะได้ถอนตัวไปก่อนแล้วอีกประการหนึ่ง ซึ่งมีเอกสารหลักฐานยืนยันประกอบการกล่าวอ้างดังกล่าวชัดเจน กรมควบคุมมลพิษจึงจำเป็นต้องกล่าวอ้างความไม่บริบูรณ์แห่งสัญญาด้วยเหตุเป็นโมฆะมาแต่แรก และเพื่อความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย กรมควบคุมมลพิษ เห็นสมควรที่จะเชิญคู่สัญญาฝ่ายผู้รับจ้างมาชี้แจง แสดงหลักฐาน รวมถึงการเจรจาตกลงต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ทั้งนี้ให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายหยุดดำเนินการการก่อสร้าง การเบิกจ่าย หรือการปฏิบัติใดๆ ตามสัญญาไว้ก่อนจนกว่าจะได้ข้อยุติในเรื่องนี้แล้ว

๒) เมื่อกรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการกล่าวอ้างโมฆะกรรมตาม ๑ แล้ว ควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเจรจาหาข้อสรุประหว่างกรมควบคุมมลพิษ กับกิจการร่วมค้า ในประเด็นต่างๆ เช่น การก่อสร้างที่ดำเนินการไปแล้วมีความถูกต้องและสมประโยชน์ต่อทางราชการอย่างไร ค่าจ้างที่ได้รับไปถูกต้อง และเหมาะสมกับการก่อสร้างอย่างไร โดยคำนึงถึงความสุจริตของทุกฝ่าย เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการต้องมีองค์ประกอบและอำนาจที่เหมาะสมด้วย

๓) การเจรจาหรือเรียกร้องใดๆ ที่ดำเนินการไว้ระหว่างคู่สัญญาโดยเฉพาะการเรียกร้องค่าเสียหายจำนวน ๖ พันกว่าล้านบาทของฝ่ายผู้รับจ้าง นั้น ทางราชการไม่ควรถูกต้องรับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น โดยควรให้ฝ่ายผู้รับจ้างถอนเรื่องการยื่นเรียกร้องเคลม (Claim) ฉบับลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ออกไปทั้งหมดก่อนเข้าเจรจาใดๆ ตามข้อ ๒. ...”

(๔) นายประพัฒน์ฯ ได้มีข้อสั่งการท้ายหนังสือตาม (๓) เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ว่า “เห็นชอบตามเสนอ/มอบกรมควบคุมมลพิษดำเนินการ ด่วน” (เอกสารหมายเลข ๓ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๕) ต่อมา กรมควบคุมมลพิษ โดยนายอภิชัย ชวเจริญพันธุ์ รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาราชการแทนอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (ในขณะนั้น) ได้มีหนังสือ ที่ ทส ๐๓๐๑/๑๓๓๐ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ แจ้งให้กิจการร่วมค้าฯ ยุติ การก่อสร้างใดๆ ในโครงการโดยสิ้นเชิง เพราะสัญญาตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลในทางกฎหมายเสียเปล่าตั้งแต่ต้น เนื่องจากกรมควบคุมมลพิษได้ทำนิติกรรมโดยสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม (เอกสาร หมายเลข ๔ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

ทั้งนี้ ในขณะที่ กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือแจ้งให้กิจการร่วมค้าฯ ยุติ การก่อสร้างดังกล่าวข้างต้น โครงการได้ดำเนินการไปแล้วประมาณร้อยละ ๙๘ (เก้าสิบแปดเปอร์เซ็นต์) และได้เบิกจ่าย เงินค่าจ้างไปแล้วเป็นเงินบาทจำนวน ๑๗,๐๔๕,๘๘๙,๔๓๑.๔๐ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๑๒๑,๓๔๓,๘๘๗.๑๙ เหรียญ คิดเป็นประมาณร้อยละ ๙๐ (เก้าสิบเปอร์เซ็นต์)

(๖) เมื่อมีการ...

(๖) เมื่อมีการกล่าวอ้างสัญญาเป็นโมฆะ ตามข้อ (๕) แล้ว บริษัท วิจิตรภัณฑ์ก่อสร้าง จำกัด ที่ ๑ กับพวกรวม ๖ คน ซึ่งเป็นผู้รับจ้างดำเนินงานตามโครงการฯ ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอนุญาโตตุลาการ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นข้อพิพาทหมายเลขดำที่ ๕๐/๒๕๔๖ เรียกค่าเสียหายจากกรมควบคุมมลพิษ จำนวน ๒๑ รายการ คิดเป็นเงินบาท จำนวน ๔,๙๘๓,๓๔๒,๓๘๓ บาท (สี่พันเก้าร้อยแปดสิบสามล้านสามแสนสี่หมื่นสองพันสามร้อยแปดสิบสามบาทถ้วน) และเป็นเงินเหรียญสหรัฐจำนวน ๓๑,๐๓๕,๗๘๐ เหรียญสหรัฐ (สามสิบเอ็ดล้านสามหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยแปดสิบเหรียญสหรัฐ) (เอกสารหมายเลข ๕ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๗) หลังจากนั้น กรมควบคุมมลพิษ โดยนายอภิชัย ขวเจริญพันธ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (ในขณะนั้น) ได้มีหนังสือ ที่ ทส ๐๓๐๑/๖๙๔๔ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ แจ้งสถาบันอนุญาโตตุลาการ ว่า กรมควบคุมมลพิษขอปฏิเสธการเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ และปฏิเสธที่จะยื่นคำคัดค้านคำเสนอ ข้อพิพาท แต่ศาลแพ่งได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๗ แต่งตั้งให้นายเคียง บุญเพิ่มเป็นอนุญาโตตุลาการของฝ่ายกรมควบคุมมลพิษ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการดำเนินต่อไป (เอกสารหมายเลข ๖ และ ๗ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

ทั้งนี้ การปฏิเสธไม่เข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการของกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีความเห็นสรุปได้ว่า เหตุผลของกรมควบคุมมลพิษที่ปฏิเสธการเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการหนักแน่นเพียงพอที่กรมควบคุมมลพิษจะปฏิเสธการเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการได้ปรากฏตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ด่วนมาก ที่ อส ๐๐๑๗/๑๘๘๔๐ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ (เอกสารหมายเลข ๘ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๘) กรมควบคุมมลพิษจึงได้มอบอำนาจให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด ยื่นคำคัดค้าน/ข้อเรียกร้องแย้ง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๘ โดยมีสาระสำคัญในการคัดค้าน คือ สัญญาจ้างเลขที่ ๗๕/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๐ เป็นโมฆะ ไม่มีผลในทางกฎหมายเสียเปล่ามาตั้งแต่ต้น เพราะกรมควบคุมมลพิษได้ทำนิติกรรมโดยสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรม และสำคัญผิดว่าที่ดินที่ผู้เสนอข้อพิพาทที่ ๑ ถึง ที่ ๕ นำมาใช้ในการดำเนินโครงการเป็นที่ดินที่ออกโฉนดโดยชอบด้วยกฎหมาย พร้อมทั้งเรียกร้องแย้งให้ผู้เสนอข้อพิพาทที่ ๑ ถึง ที่ ๕ คืนเงินให้กับกรมควบคุมมลพิษ เป็นเงินบาท จำนวน ๑๗,๐๔๕,๘๘๙,๔๓๑.๔๐ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๑๒๑,๓๔๓,๘๘๗.๑๙ เหรียญ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าว นับแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่คู่กรณี และให้ผู้เสนอข้อพิพาทที่ ๑ ถึงที่ ๕ ชำระเงินจำนวน ๔,๘๕๒,๒๒๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าว นับแต่วันยื่นข้อเรียกร้องแย้งเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่คู่กรณี (เอกสารหมายเลข ๙ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๙) คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดในคดีข้อพิพาทหมายเลขดำที่ ๕๐/๒๕๔๖ ตามข้อ ๒.๑.๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นคดีข้อพิพาทหมายเลขแดงที่ ๒/๒๕๕๔ “ให้ผู้คัดค้าน (กรมควบคุมมลพิษ) ชำระเงินค่าจ้าง ค่าเสียหาย รวมดอกเบี้ยตามข้อเรียกร้องเป็นเงิน ๔,๙๘๓,๓๔๒,๓๘๓ บาท

และ ๓๑,๐๓๕,๗๘๐ เหรียญสหรัฐ ให้แก่ผู้เรียกร้อง พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงิน ๔,๔๒๔,๐๙๙,๙๘๒ บาท และของเงิน ๒๖,๔๓๔,๖๓๖ เหรียญสหรัฐ นับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ และคืนหนังสือค้ำประกัน พร้อมค่าธรรมเนียม และค่าธรรมเนียมแทนผู้เรียกร้อง เป็นเงิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี...” (เอกสารหมายเลข ๑๐ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๑๐) สำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๐๖.๗/๔๗ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งผลการวินิจฉัยตาม (๙) ให้กรมควบคุมมลพิษทราบ พร้อมทั้งมีความเห็นว่า คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้วินิจฉัยตามประเด็นข้อพิพาทตามที่คู่พิพาทตกลงกันไม่ได้ระบุเหตุผลแห่งการวินิจฉัยทั้งปวงให้ชัดเจน เป็นคำชี้ขาดข้อพิพาทซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการ คำชี้ขาดขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งกรมควบคุมมลพิษอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับสำเนาคำชี้ขาดได้ ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๐ (เอกสารหมายเลข ๑๑ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๑๑) คณะกรรมการพิจารณาคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ กระทรวงการคลัง ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/๐๕๙๓๐ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ แจ้งความเห็นต่อคำวินิจฉัยตาม (๙) ว่า คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ได้ระบุผลแห่งการวินิจฉัยทั้งปวงให้ชัดเจน เป็นคำชี้ขาดที่เกี่ยวกับข้อพิพาทที่ไม่สามารถจะระงับโดยการอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมายการยอมรับหรือบังคับตาม คำชี้ขาดนั้นจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันมีเหตุที่กรมควบคุมมลพิษจะคัดค้าน หรืออาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ ตามนัยมาตรา ๓๗ และ มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบด้วยข้อ ๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๔ (เอกสารหมายเลข ๑๒ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๑๒) บริษัท วิจิตรภัณฑ์ก่อสร้าง จำกัด กับพวกรวม ๖ คน ได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๔ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๙๑/๒๕๕๔ ขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ตาม (๙) (เอกสารหมายเลข ๑๓ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๑๓) กรมควบคุมมลพิษ โดยพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ เพื่อขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตาม (๙) เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๘๐๙/๒๕๕๔ (เอกสารหมายเลข ๑๔ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๑๔) ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งให้รวมคดีหมายเลขดำที่ ๘๐๙/๒๕๕๔ ตาม (๑๓) เข้ากับคดีหมายเลขดำที่ ๗๙๑/๒๕๕๔ ตาม (๑๒) โดยให้สำนวนคดีหมายเลขดำที่ ๗๙๑/๒๕๕๔ เป็นสำนวนหลัก (เอกสารหมายเลข ๑๕ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๑๕) ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๗๙๑/๒๕๕๔, ๘๐๙/๒๕๕๔ ตาม (๑๔) เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๐๙๐/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ สรุปได้ดังนี้ (เอกสารหมายเลข ๑๖ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๑) ตุลาการ...

๑) ตุลาการเสียงข้างมาก (นายสมภพ ผ่องสว่าง ตุลาการหัวหน้าคณะ และนายศรีณยู โพธิ์รัชตางกูร ตุลาการศาลปกครองกลาง) ได้มีคำพิพากษาว่า ให้บังคับตามคำชี้ขาดของ คณะอนุญาโตตุลาการ ข้อพิพาทหมายเลขดำที่ ๕๐/๒๕๕๖ ข้อพิพาทหมายเลขแดงที่ ๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ ให้ผู้คัดค้าน (กรมควบคุมมลพิษ) ชำระเงินให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่คดี ถึงที่สุด ให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ร้องทั้งหก และให้ยกคำร้องของผู้คัดค้าน

๒) อย่างไรก็ตาม ในคดีนี้องค์คณะผู้พิพากษาไม่ได้เห็นพ้องเป็นเอกฉันท์ เพราะมีตุลาการเสียงข้างน้อย (นายอานัติ สุขปะทิว) ได้ทำความเห็นแย้งไว้ว่า “...การที่ผู้ร้องทั้งหกยื่นคำร้องต่อ ศาลแพ่งให้มีคำสั่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายผู้คัดค้านจึงเป็นการไม่ชอบ และศาลแพ่งไม่อาจมีคำสั่งตั้ง อนุญาโตตุลาการฝ่ายผู้คัดค้านตามคำร้องของผู้ร้องทั้งหก การที่ศาลแพ่งมีคำสั่งตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายผู้คัดค้าน ตามคำร้องของผู้ร้องทั้งหกจึงทำให้องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นไปตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งทำให้ศาลปกครองกลางมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับ ตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ข้อพิพาทหมายเลขดำที่ ๕๐/๒๕๕๖ ข้อพิพาทหมายเลขแดง ที่ ๒/๒๕๕๔ ได้ ตามมาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อีกทั้งการที่ศาลแพ่งมีคำสั่งตั้งอนุญาโตตุลาการ ฝ่ายผู้คัดค้านตามคำร้องของผู้ร้องทั้งหก หาได้ทำให้คณะอนุญาโตตุลาการมีอำนาจชี้ขาดข้อพิพาทนี้ไม่ เมื่อคณะอนุญาโตตุลาการไม่มีอำนาจชี้ขาดข้อพิพาทนี้ กรณีจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การยอมรับหรือการบังคับ ตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ข้อพิพาทหมายเลขดำที่ ๕๐/๒๕๕๖ ข้อพิพาทหมายเลขแดงที่ ๒/๒๕๕๔ จะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลปกครองกลางจึงมีอำนาจเพิกถอน และทำคำสั่งปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม (๒) (ข) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันตามลำดับ...”

(๑๖) พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครอง ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของ ศาลปกครอง ตาม (๑๕) ต่อศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ เป็นคดีหมายเลขดำ ที่ อ. ๒๘๕ - ๒๘๖/๒๕๕๖ (เอกสารหมายเลข ๑๗ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๑๗) ศาลปกครองกลางได้อ่านคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำ ที่ อ. ๒๘๕ - ๒๘๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗ - ๔๘๘/๒๕๕๗ สรุปได้ว่า ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ตาม (๑๒) คือ ให้กรมควบคุมมลพิษชำระเงินค่าจ้าง ค่าเสียหาย รวมดอกเบี้ยตามข้อเรียกร้องเป็นเงินบาท จำนวน ๔,๙๘๓,๓๔๒,๓๘๓ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๓๑,๐๓๕,๗๘๐ เหรียญ ให้แก่บริษัท วิจิตรภัณฑ์ ก่อสร้าง จำกัด กับพวกรวม ๖ คน พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๔,๔๒๔,๐๙๙,๙๘๒ บาท และ ของต้นเงิน ๒๖,๔๓๔,๖๓๖ เหรียญสหรัฐ นับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ และคืนหนังสือค้ำประกัน พร้อมค่าธรรมเนียม และค่าธรรมเนียมแทนผู้เรียกร้อง เป็นเงิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี (เอกสารหมายเลข ๑๘ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

ประเด็น...

ประเด็นที่เป็นเหตุผลสนับสนุนคำพิพากษา คือ

๑) ผู้คัดค้าน (กรมควบคุมมลพิษ) มีโอกาสที่จะโต้แย้งเขตอำนาจศาลมาตั้งแต่ต้น ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ผู้คัดค้านก็มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ร้องทั้งหกและศาลแพ่งเห็นว่า คดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลแพ่ง และได้มีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการไปตามขั้นตอนของกฎหมาย วิธีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการดังกล่าว จึงถึงที่สุดและชอบด้วยมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว แม้ต่อมาผู้ร้องทั้งหกจะนำคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวมาร้องขอให้ศาลปกครองบังคับ เนื่องจากคดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ก็ไม่มีผลทำให้ขั้นตอนการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการดังกล่าวที่สมบูรณ์ต้องเสียไป ดังนั้น การแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการในกรณีจึงชอบแล้ว

๒) ข้อวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๔๐ วรรคสาม (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพราะมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้ถือว่าข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการเป็นข้อสัญญาแยกต่างหากจากสัญญาหลักคำวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการที่ว่าสัญญาหลักเป็นโมฆะหรือไม่สมบูรณ์จะไม่กระทบกระเทือนถึงข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ จึงเป็นกรณีที่คณะอนุญาโตตุลาการได้วินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว

๓) สัญญาจ้างโครงการฯ ไม่ได้เป็นโมฆะ เนื่องจากการสำคัญผิดในตัวบุคคล ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม และสำคัญผิดในทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งนิติกรรม ตามที่กรมควบคุมมลพิษยกเป็นข้อโต้แย้ง เพราะ

๓.๑) เมื่อพิจารณาหนังสือลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ผู้ที่คัดค้านได้กล่าวอ้างว่าเป็นหนังสือที่ บริษัท ยูไนเต็ด ยูทิสตี้ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทแม่ของบริษัท นอร์ธเวสต์ วอเตอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด แจกกับผู้ร้องที่ ๑ (บริษัท วิจิตรภณฯ) ขอให้เพิกถอนหนังสือมอบอำนาจและจะไม่รับผิดชอบ ต่อผล อันเนื่องมาจากการใช้หนังสือมอบอำนาจตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไปแล้ว ปรากฏว่าหนังสือดังกล่าวมีข้อความที่ระบุต่อมาว่า บริษัทยังคงต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นคู่สัญญาในโครงการดังกล่าวต่อไป โดยต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขบางประการของสัญญา และหากสัญญาได้รับการแก้ไขด้วยความเห็นพ้องต้องกันแล้ว บริษัทมีความยินดีที่จะดำเนินการให้หนังสือมอบอำนาจฉบับดังกล่าวมีผลบังคับใช้หรือจัดให้มีหนังสือมอบอำนาจใหม่ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ณ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ยังไม่มีการเพิกถอนหนังสือมอบอำนาจของตัวแทนบริษัท นอร์ธเวสต์ฯ แต่เป็นการต่อรองเพื่อให้มีการแก้ไขสัญญาระหว่างผู้ร้องที่ ๑ ถึงผู้ร้องที่ ๕ กับบริษัท นอร์ธเวสต์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ ตามคำแก้ข้อทูลของผู้ร้องทั้งหก ซึ่งบริษัท จอห์นสัน สโตนส์ แอนด์ มาสเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้มีถึงผู้ร้องที่ ๑ กรณีการหาข้อยุติปัญหาะหว่างผู้ร้องที่ ๑ ถึงผู้ร้องที่ ๕ กับบริษัท นอร์ธเวสต์ฯ โดยจะไม่ถือว่าวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นวันสิ้นสุดสัญญาระหว่างผู้ร้องที่ ๑ ถึงผู้ร้องที่ ๕ กับบริษัท นอร์ธเวสต์ฯ ฉะนั้น ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นระยะเวลาภายหลังการทำสัญญาโครงการดังกล่าว บริษัท นอร์ธเวสต์ฯ ยังคงมีสถานะเป็นคู่สัญญากับผู้คัดค้านโดยชอบ

๓.๒) สำหรับประเด็นเรื่องที่ดินที่ถูกเพิกถอนนั้น ก็ไม่ใช่การสำคัญผิด ในทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งนิติกรรมที่จะมีผลให้สัญญาเป็นโมฆะ เพราะเมื่อที่ดินที่พิพาทเป็นที่ดินที่ผู้คัดค้านได้ พิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้นตามที่ได้มีประกาศเชิญชวนไว้ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่ผู้ร้องที่ ๑ กับพวก จะเข้าทำสัญญากับ ผู้คัดค้าน เมื่อมีความผิดพลาดที่เกิดแก่เอกสารสิทธิในที่ดินที่พิพาทจึงไม่ใช่ความผิดของผู้ร้องทั้งหก

๓.๓) นอกจากนี้ ข้อโต้แย้งเรื่องความเป็นโมฆะของสัญญาก็ไม่ กระทบกระเทือนถึงข้อสัญญาอนุญาตตุลาการที่จะมีผลให้สัญญาอนุญาตตุลาการต้องตกไปด้วย ตามนัย มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ฉะนั้น คณะอนุญาตตุลาการยังคงมีอำนาจ วินิจฉัยประเด็นพิพาทภายในขอบเขตอำนาจของตนได้

๔.๑.๒ การดำเนินการภายหลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา

(๑) การปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

๑) กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ลับด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๑๘๑๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ขอคำแนะนำ/ข้อเสนอแนะ ไปยังสำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด เกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ในฐานะที่พนักงานอัยการของสำนักงานคดีปกครอง เป็นผู้รับมอบอำนาจการต่อสู้ในคดีนี้ (เอกสารหมายเลข ๑๙ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๒) สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีหนังสือ ที่ อส ๐๐๒๗ (อก)/๒๗๒๕ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ตอบข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษตาม (๑) สรุปได้ว่า กรมควบคุมมลพิษ จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗๐ และกรมควบคุมมลพิษไม่มีเหตุที่จะชะลอการ ชำระเงินโดยอ้างเหตุที่กรมควบคุมมลพิษได้ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยในคดีอาญาด่วนฉับไวที่ศาลแขวงดุสิต ซึ่งขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา เพราะคดีอาญาดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุด และยังไม่มีคำพิพากษา ในส่วนแพ่งให้ผู้กระทำความผิดนั้นชดใช้เงินแก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ส่วนการขอลดจำนวนเงิน ที่ต้องชำระตามคำพิพากษาเป็นเรื่องที่กรมควบคุมมลพิษจะต้องเจรจาขอผ่อนผันกับผู้ร้องทั้งหกตาม คำพิพากษาก่อนครบกำหนดชำระเงินตามคำพิพากษาต่อไป (เอกสารหมายเลข ๒๐ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๓) กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๒๐๔๗ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ ขอหารือประเด็นที่เกี่ยวกับจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ว่า

“...๑. เมื่อศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาแล้ว กรมควบคุมมลพิษ จะต้องชำระเงินตามจำนวนที่คณะอนุญาตตุลาการได้เคยวินิจฉัยไว้ เป็นเงินบาทจำนวน ๔,๙๘๓,๓๔๒,๓๘๓ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐจำนวน ๓๑,๐๓๕,๗๘๐ เหรียญ ให้แก่ผู้ร้องในคดี พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงิน ๔,๔๒๔,๐๙๙,๙๘๒ บาท และของเงิน ๒๖,๔๓๔,๖๓๖ เหรียญสหรัฐ ทั้งนี้โดยเคร่งครัดหรือไม่ อย่างไร

๒. ก่อนจะ...

๒. ก่อนจะชำระเงินตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณาทบทวนปรับลดจำนวนเงินให้มีความถูกต้องและเหมาะสมได้ หรือไม่ เพราะจำนวนเงินที่กรมควบคุมมลพิษต้องชำระอาจมีที่มาหรือวิธีคิดที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้นว่า ราคาปรับเพิ่มขึ้นของค่างานตามสัญญา (ค่า K) ซึ่งระเบียบปฏิบัติของทางราชการการจ่ายเงินค่า K จะต้องตรวจสอบและรับรองโดยสำนักงบประมาณ

๓. หากกรมควบคุมมลพิษต้องชำระเงินตามข้อ ๑ แล้ว กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะสามารถยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องเงินคืนในส่วนที่กรมควบคุมมลพิษไม่สมควรต้องชำระตามข้อ ๒ ได้หรือไม่ อย่างไร...”

(เอกสารหมายเลข ๒๑ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๔) สำนักบังคับคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ ศป ๐๐๑๔/ธ ๒๓๙๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ตอบข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษตามข้อ ๓) สรุปได้ว่า กรมควบคุมมลพิษจะต้องถือปฏิบัติตามคำพิพากษาโดยเคร่งครัด หากมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามคำพิพากษา ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาสานักชี้แจงปัญหาข้อขัดข้องให้ศาลทราบได้ ส่วนการพิจารณาทบทวนปรับลดจำนวนเงิน กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำได้ภายใต้คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการตามคำพิพากษา แต่หากการดำเนินการดังกล่าวทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติตามคำบังคับ กรมควบคุมมลพิษในฐานะผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับยังผูกพันที่จะต้องรับผิดชอบในส่วนของการดองเบี้ยตามคำชี้ขาดต่อไปจนกว่าจะได้ชำระหนี้ครบถ้วน (เอกสารหมายเลข ๒๒ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๕) กิจการร่วมค้า เอ็นวีพีเอสเคจี ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ แจ้งกรมควบคุมมลพิษ ว่า หากกรมควบคุมมลพิษสามารถปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด โดยชำระหนี้ตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการทั้งหมดแก่กิจการร่วมค้าฯ ได้ภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่ศาลปกครองสูงสุดอ่านคำพิพากษา กิจการร่วมค้าฯ ก็ยินดีที่จะไม่คิดดอกเบี้ยกับกรมควบคุมมลพิษในช่วง ๓๐ วันดังกล่าว (เอกสารหมายเลข ๒๓ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๖) กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๒๔๗๑ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ แจ้งกิจการร่วมค้าฯ เพื่อขอขยายระยะเวลาการชำระเงินตามเงื่อนไขในหนังสือ ตามข้อ ๕) ออกไปอีก ๖๐ วันนับจากวันที่ครบกำหนดเดิม (เอกสารหมายเลข ๒๔ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๗) กิจการร่วมค้า เอ็นวีพีเอสเคจี ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ แจ้งกรมควบคุมมลพิษ ว่า ตกลงขยายระยะเวลาการชำระเงินตามเงื่อนไขในหนังสือ ตามข้อ ๖) ออกไปอีก ๖๐ วันนับจากวันที่ครบกำหนดเดิม (เอกสารหมายเลข ๒๕ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๘) กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๓๘๓ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดไปยังสำนักบังคับคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง ว่า กรมควบคุมมลพิษไม่สามารถปฏิบัติตามคำพิพากษาได้ทันภายในระยะเวลา

๙๐ วัน...

๔๐ วัน ตามคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด เพราะจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด มีมูลค่าสูง ซึ่งกรมควบคุมมลพิษไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้สำหรับการนี้ จึงต้องขอใช้งบกลางจากรัฐบาล แต่ยังมีอุปสรรคด้านงบประมาณและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินให้เป็นตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ที่ทางราชการกำหนดไว้ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพอสมควร ประกอบกับขณะนี้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างการเจรจากับกิจการร่วมค้าฯ เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนปรับลดจำนวนเงินที่ต้องชำระ (เอกสารหมายเลข ๒๖ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๙) กรมควบคุมมลพิษได้ยื่นคำแถลง ฉบับลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ต่อศาลปกครองกลาง เพื่อแจ้งข้อขัดข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๘๗-๔๘๘/๒๕๕๗ พร้อมทั้งขอให้ศาลมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ชั่วคราว โดยอ้างเหตุของการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา คดีหมายเลขดำที่ ๒๕๔/๒๕๕๗ (เอกสารหมายเลข ๒๗ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๑๐) ต่อมา ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งยกคำของดการบังคับคดีของกรมควบคุมมลพิษ ตามข้อ ๙) เพราะการที่ศาลจะมีคำสั่งงดการบังคับคดีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มาตรา ๒๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งนำมาบังคับใช้โดยอนุโลมนั้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์สองประการ คือ

ประการแรก คนได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นคดีเรื่องอื่นในศาลเดียวกัน และ

ประการที่สอง ถ้าหากตนเป็นฝ่ายชนะคดีจะไม่ต้องมีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินของตนโดยวิธีอื่น เพราะสามารถจะหักกลบลบหนี้กันได้

กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้อพิพาทแห่งคดีอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง การที่ผู้คัดค้านได้ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นคดีอาญาต่อศาลยุติธรรม ในความผิดฐานฉ้อโกง (สัญญา) คดีหมายเลขดำที่ ๒๕๔/๒๕๕๗ มิใช่การฟ้องเป็นคดีเรื่องอื่นในศาลเดียวกัน จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าว ทั้งผู้คัดค้านยังไม่ได้มีการดำเนินการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา เพื่อขอให้ผู้ร้องในคดีนี้ชดเชยค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการฉ้อโกง ตามที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง จึงไม่มีเหตุผลที่ศาลจะมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกา ในคดีอาญา คดีหมายเลขดำที่ ๒๕๔/๒๕๕๗ ตามมาตรา ๒๙๓ และมาตรา ๒๙๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบมาตรา ๗๒ วรรคสี่และวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (เอกสารหมายเลข ๒๘ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๒) การคำนวณเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

๑) กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๑๘๑๖ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักบังคับคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง ในการคำนวณจำนวนเงินที่กรมควบคุมมลพิษต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ว่า ที่ถูกต้องมีจำนวนเท่าใด (เอกสารหมายเลข ๒๙ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๒) สำนักบังคับคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง ได้มีหนังสือ ที่ ศป ๐๐๑๔/ธ ๒๑๘๓ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ ตอบข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษตามข้อ ๑) โดยการคำนวณเงินได้แยกเป็น ๒ ส่วนคือ เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยจนถึงวันที่ศาลอ่านคำพิพากษา (วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗) และเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยจนถึงวันที่ครบกำหนด ๙๐ วัน ตามคำพิพากษา (วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) พร้อมแจ้งด้วยว่า ในกรณีที่กรมควบคุมมลพิษไม่สามารถปฏิบัติตามคำพิพากษาได้ทันภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด (ภายใน ๙๐ วัน) กรมควบคุมมลพิษย่อมต้องรับภาระในการจ่ายดอกเบี้ยตามคำชี้ขาดฯ จนกว่าจะชำระเสร็จ (เอกสารหมายเลข ๓๐ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๓) หลังจากนั้น กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๒๓๗๖ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักบังคับคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง ในการคิดคำนวณจำนวนเงินอีกครั้งหนึ่ง เพราะในการคำนวณเงินครั้งแรก สำนักบังคับคดีปกครองไม่ได้นำเงินในส่วนที่เป็นค่าธรรมเนียมของหนังสือคำประกัน จำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท มารวมเพื่อคิดคำนวณด้วย (เอกสารหมายเลข ๒๙ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒) แต่สำนักบังคับคดีปกครองได้แจ้งว่า ในการคำนวณเงินส่วนค่าธรรมเนียมดังกล่าว ต้องมีรายละเอียดในการคำนวณที่เป็นข้อมูลของธนาคารที่เป็นผู้คิดค่าธรรมเนียมของหนังสือคำประกันแต่ละฉบับ ซึ่งสำนักบังคับคดีปกครองไม่มีข้อมูลดังกล่าว จึงไม่อาจคำนวณเงินในส่วนดังกล่าวได้ (เอกสารหมายเลข ๓๑ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๔) กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๘๗๓ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ขอหารือไปยังสำนักบังคับคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง เกี่ยวกับความถูกต้องของการคิดคำนวณค่าธรรมเนียมของหนังสือคำประกัน เนื่องจากตามข้อเรียกร้องของกิจการร่วมค้าฯ ที่ยื่นขอเรียกร้องต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษชำระค่าธรรมเนียมของหนังสือคำประกันจำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ (เอกสารหมายเลข ๓๒ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๓) การดำเนินการเพื่อทบทวนจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

กรณีการดำเนินการโดยกรมควบคุมมลพิษ

ภายหลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา กรมควบคุมมลพิษได้มีคำสั่ง ที่ ๕๒๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ และ ที่ ๕๔๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ แต่งตั้งคณะทำงานเจรจาเพื่อลดจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗ - ๔๘๘/๒๕๕๗ กรณี โครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นประธานคณะทำงาน และมีผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนกรมสรรพากร และเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษเป็นคณะทำงาน โดยให้คณะทำงานฯ มีอำนาจหน้าที่เจรจากับบริษัท วิจิตรภัณฑ์ก่อสร้าง จำกัด กับพวก ซึ่งเป็นผู้ร้องในคดีดังกล่าว เกี่ยวกับจำนวนเงิน

ที่กรมควบคุมมลพิษต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และดำเนินการเจรจาเพื่อหาข้อยุติในส่วนของการส่งมอบทรัพย์สิน ที่ดิน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสิ่งอื่นใดที่อาจมีหรือต้องดำเนินการ ภายใต้โครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เอกสารหมายเลข ๓๓ และ ๓๔ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒) ซึ่งผลการประชุมสรุปได้ว่า

๑) กิจกรรมร่วมค้าฯ จะไม่พบทวนเพื่อสดวงเงินที่กรมควบคุมมลพิษจะต้องใช้ตามคำพิพากษา โดยกิจกรรมร่วมค้าฯ ยังยืนยันข้อเสนอเดิม คือ หากกรมควบคุมมลพิษสามารถชำระเงินได้ในระยะเวลาที่ศาลกำหนด กิจกรรมร่วมค้าฯ จะไม่คิดดอกเบี้ย ๓๐ วัน

๒) หากกรมควบคุมมลพิษไม่สามารถชำระเงินตามคำพิพากษาได้ในคราวเดียวกันทั้งหมดก็สามารถแบ่งจ่ายเป็นงวดได้ แต่จะต้องคิดดอกเบี้ยไปจนถึงวันที่ชำระเสร็จ

๓) ส่วนในประเด็นของของค่าที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีสูบน้ำเสีย ซึ่งกรมควบคุมมลพิษยังไม่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ กิจกรรมร่วมค้าฯ ยอมรับเงื่อนไขที่กรมควบคุมมลพิษจะยังไม่ชำระเงินในส่วนดังกล่าวจนกว่าจะได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเรียบร้อยแล้ว

๔) คณะทำงานฯ ยืนยันความเห็นว่ กรมควบคุมมลพิษควรจะชำระเงินตามจำนวนที่ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้แทนกรมควบคุมมลพิษได้ร่วมกันพิจารณา เพราะจำนวนเงินบางรายการมีที่มาและวิธีคิดที่ไม่ถูกต้อง บางรายการกิจกรรมร่วมค้าฯ ไม่ควรจะได้รับ บางรายการยังไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

กรณีดำเนินการโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) ภายหลังจากการดำเนินการของกรมควบคุมมลพิษในการเจรจาเพื่อลดจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดไม่บรรลุผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม และครอบคลุม ประกอบกับมีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามคำพิพากษา รวมทั้งแนวทางการใช้ประโยชน์โครงการเป็นไปด้วยความรอบคอบ รัดกุม มีประสิทธิภาพสูงสุด และลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทางราชการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๑๐๐/๑๖๗๔ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ กราบเรียนท่านนายกรัฐมนตรีให้มีบัญชาให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต่อไป (เอกสารหมายเลข ๓๕ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๒) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๕(ลง)/๖๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๘ แจ้งมายังกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่า นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ (เอกสารหมายเลข ๓๖ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๓) นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะทำงานเจรจาเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทางราชการอันเนื่องมาจากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๕(ลง ๖)/๔๘๑๖ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๘ แจ้งมายังกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ว่า กลุ่มบริษัทหรือกิจกรรมร่วมค้า เอ็นวีพีเอสเคจี ได้มีหนังสือฉบับลงวันที่

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ แจ้งยืนยันมายังนายวิษณุฯ ว่า ยินดีผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ดังนี้

- ลดเงินที่จะชำระตามคำพิพากษาจำนวน ๑,๐๐๐ ล้านบาท จากยอดหนี้ที่คำนวณจนถึงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

- งดคิดดอกเบี้ยผิดนัด ตั้งแต่วันที่คดีถึงที่สุด (วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗) จนถึงวันที่ชำระเสร็จสิ้น

- รัฐสามารถแบ่งการชำระออกเป็น ๓ งวด

(๑) งวดที่ ๑ จำนวนร้อยละ ๔๐ ภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

(๒) งวดที่ ๒ จำนวนร้อยละ ๓๐ ภายในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙

(๓) งวดที่ ๓ จำนวนร้อยละ ๓๐ ภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ทั้งนี้ คณะกรรมการที่พิจารณาเรื่องนี้มีความเห็นเพิ่มเติมด้วยว่า กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาบางประเด็นเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ดังนี้

(๑) เมื่อชำระเงินแก่กลุ่มกิจการร่วมค้าแล้ว รัฐจะนำโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่านมาใช้ในการใด

(๒) โครงการนี้หยุดชะงักไปนาน การก่อสร้างบางส่วนยังไม่แล้วเสร็จ (กลุ่มบริษัทเห็นว่ามีความรับผิดชอบของกรมควบคุมมลพิษที่ไม่อาจส่งมอบพื้นที่ได้) แม้แต่ส่วนที่เสร็จแล้วก็เสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา การไม่ใช้งานและการไม่บำรุงรักษา จึงยังมีภาระการซ่อมแซมอีกเป็นจำนวนมาก และควรหาแนวทางการซ่อมแซมตลอดจนเสนอเงินที่จะใช้ด้วย

(๓) ในขณะนี้คดีอาญาที่รัฐโดยอัยการและกรมควบคุมมลพิษฟ้องผู้ควรรับผิดชอบไปแล้ว กรมควบคุมมลพิษจึงควรประสานกับสำนักงาน ป.ป.ช. และหาผู้รับผิดชอบทางแพ่งเพื่อฟ้องร้องในส่วนที่รัฐต้องชำระเงินไปแล้วด้วย

(เอกสารหมายเลข ๓๗ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๔.๒ การดำเนินการด้านคดี

นอกจากคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว กรมควบคุมมลพิษยังมีคดีที่เกี่ยวข้องกับโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

๔.๒.๑ ข้อพิพาททางอาญา

(๑) กรมควบคุมมลพิษได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกิจการร่วมค้า เอ็นวีพีเอสเคจี (NVPSKG) กับพวกรวม ๑๙ คน ต่อศาลแขวงดุสิต เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๕๔/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗ ในความผิดฐานฉ้อโกง (ฉ้อโกงเกี่ยวกับสัญญา เพราะกรมควบคุมมลพิษได้ทำนิติกรรม โดยสำคัญผิดในตัวบุคคล ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม จนเป็นเหตุให้จำเลยได้ไปซึ่งทรัพย์สินของกรมควบคุมมลพิษและฉ้อโกงที่ดิน เพราะกรมควบคุมมลพิษสำคัญผิดว่า ที่ดินที่จำเลยนำมาเสนอขายเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินโครงการเป็นที่ดินที่ออกโฉนดโดยชอบด้วยกฎหมาย) (เอกสารหมายเลข ๓๘ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๒) ศาลแขวง...

(๒) ศาลแขวงดุสิตได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขคำที่ ๒๕๔/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๓๕๐๑/๒๕๕๒ ว่า “จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๙ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ประกอบมาตรา ๘๓ ลงโทษจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ ที่ ๖ ที่ ๘ ที่ ๑๐ ที่ ๑๒ และที่ ๑๖ ปรับคนละ ๖,๐๐๐ บาท ลงโทษจำเลยที่ ๓ ที่ ๕ ที่ ๗ ที่ ๙ ที่ ๑๑ ที่ ๑๓ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๗ ถึงที่ ๑๙ (นายวัฒนา อัสวเหม จำเลยที่ ๑๙) จำคุกคนละ ๓ ปี หากจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ ที่ ๖ ที่ ๘ ที่ ๑๐ ที่ ๑๒ และที่ ๑๖ ไม่ชำระค่าปรับให้ยึดทรัพย์สินใช้แทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙” ลงโทษจำเลยที่ ๒ – ๑๙ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๔๑ ประกอบกับมาตรา ๘๓ (เอกสารหมายเลข ๓๙ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๓) ศาลแขวงดุสิตได้อ่านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ในคดีหมายเลขคำที่ ๒๗๙๔/๒๕๕๓ (คดีหมายเลขคำที่ ๒๕๔/๒๕๔๗ ในศาลชั้นต้น) เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๕๔๔/๒๕๕๖ ว่า “ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ เพราะพยานหลักฐานของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๑ มีน้ำหนัก รับฟังหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๑ ร่วมกันกระทำความผิดฐานฉ้อโกงในการทำสัญญารับเหมาก่อสร้างกับโจทก์ตามที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคือของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๑ ข้อนี้ฟังขึ้น เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว อุทธรณ์ของโจทก์และอุทธรณ์ข้ออื่นๆ ของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๙ จึงไม่จำต้องวินิจฉัย เพราะไม่ได้ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป (เอกสารหมายเลข ๔๐ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๔) กรมควบคุมมลพิษได้ยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ต่อศาลแขวงดุสิต เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยขอให้พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ และกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับสภาพและพฤติการณ์การกระทำความผิด รวมทั้งความเสียหายที่โจทก์ได้รับจากการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๙ ด้วย (เอกสารหมายเลข ๔๑ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒) ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

๔.๒.๒ ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา

(๑) สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ปช ๐๐๑๘/๐๘๒๙ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องกล่าวหาเลขคำที่ ๔๒๐๑๐๗๓๐ เลขแดงที่ ๐๑๖๗๔๕๕๕ สรุปได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหา จำนวน ๑๙ คน ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการการเมือง จำนวน ๕ คน (แยกเป็นข้าราชการการเมืองระดับชาติ จำนวน ๒ คน และข้าราชการการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๓ คน) และข้าราชการพลเรือน จำนวน ๑๔ คน (แยกเป็นข้าราชการในสังกัดกรมควบคุมมลพิษ จำนวน ๘ คน ข้าราชการในสังกัดกรมที่ดิน จำนวน ๒ คน ข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๒ คน ข้าราชการในสังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จำนวน ๑ คน และข้าราชการในสังกัดกรมธนารักษ์ จำนวน ๑ คน) มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเสียหายของโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (เอกสารหมายเลข ๔๒ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๒) ภายหลัง...

(๒) ภายหลังจากที่กรมควบคุมมลพิษได้รับหนังสือตาม (๑) เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ แล้ว อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ในฐานะผู้เสียหาย นายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และนายองค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน ได้อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในเรื่องดังกล่าว (เอกสารหมายเลข ๔๓ และ ๔๔ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๓) คณะกรรมการฯ ตาม (๒) ได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามคำสั่งดังกล่าวแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยคณะกรรมการฯ ได้มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ สรุปได้ว่า ในการดำเนินโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียฝั่งตะวันออกและ ฝั่งตะวันตก เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ มีความเสียหายเกิดขึ้นต่อทางราชการจริง โดยมีมูลค่า ความเสียหายเป็นเงินบาท จำนวน ๑๖,๑๓๓,๘๙๙,๔๓๑.๔๐ บาท (หนึ่งหมื่นหกพันหนึ่งร้อยสามสิบสามล้านแปดแสน เก้าหมื่นเก้าพันสี่ร้อยสามสิบเอ็ดบาทสี่สิบสตางค์) และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๑๒๑,๓๔๓,๘๘๗.๑๙ เหรียญ (หนึ่งร้อยยี่สิบเอ็ดล้านสามแสนสี่หมื่นสามพันแปดร้อยแปดสิบเจ็ดเหรียญสิบเก้าเซ็นต์) และมีผู้ต้องรับผิดชอบ ใช้ ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการจำนวน ๔ ราย ประกอบด้วย นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ นายปกิต กิระวานิช นายศิริธัญญ์ ไพโรจน์บริบูรณ์ และนางยุวรี อินนา

(๔) ต่อมา กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๔๒๗๓ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ แจ้งผลการพิจารณาตรวจสอบรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการฯ ตาม (๓) โดยมีความเห็น ว่า โครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย เขตควบคุมมลพิษ จังหวัด สมุทรปราการ มีความเสียหายเป็นเงินบาท จำนวน ๑๗,๐๔๕,๘๙๙,๔๓๑.๔๐ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๑๒๑,๓๔๓,๘๘๗.๑๙ เหรียญ โดยมีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบประกอบด้วย (๑) นายวัฒนา อัสวเหม (๒) เจ้าพนักงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้อง กับการออกโฉนดที่ดิน (๓) นายปกิต กิระวานิช (๔) นายศิริธัญญ์ ไพโรจน์บริบูรณ์ (๕) นางยุวรี อินนา (๖) นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ (๗) นายณรงค์ ยอดศิริจินดา (๘) นายเชอเม บุ่มม (๙) นายบุญลือ โพธิ์อรุณ (เอกสาร หมายเลข ๔๕ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๕) ภายหลังจากที่กรมควบคุมมลพิษได้รับแจ้งความเห็นจากกระทรวงการคลัง ตาม (๔) แล้ว กรมควบคุมมลพิษได้อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งกรมควบคุมมลพิษดังต่อไปนี้ เพื่อเรียกให้บุคคลที่มีรายชื่อตามความเห็นของกระทรวงการคลังชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับกรมควบคุมมลพิษ คือ

๑) ที่ ๑๑๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ เรียกให้ นายปกิต กิระวานิช, นายศิริธัญญ์ ไพโรจน์บริบูรณ์ และนางยุวรี อินนา ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (เอกสารหมายเลข ๔๖ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๒) ที่ ๑๑๘/๒๕๕๗...

๒) ที่ ๑๑๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ เรียกให้นายวัฒนา อัครเหม ขดใช้คำสินไหมทดแทน (เอกสารหมายเลข ๔๗ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๓) ที่ ๑๒๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ เรียกให้ นายณรงค์ ยอดศิริจินดา, นายเชอเม ปู่มิม และนายบุญลือ โพธิ์อรุณ ขดใช้คำสินไหมทดแทน (เอกสารหมายเลข ๔๘ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๔) ที่ ๑๒๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ เรียกให้ นายสมมาตร ดลมินทร์, นายชวนัฐ โฉมจังหวัด, นายอริยะ สุวรรณรัตน์, นายพรชัย ดิสกุล, นายคมชิต วิษณุเดชา, นายวิชัย ฉ่างทองคำ, นายเกรียงศักดิ์ ตันตะตะนัย และนายณรงค์ ยอดศิริจินดา ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของสำนักงานที่ดิน จังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี และ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดิน ที่ถูกเพิกถอนโฉนด ขดใช้คำสินไหมทดแทน (เอกสารหมายเลข ๔๙ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

ทั้งนี้ กรณีของนายณรงค์ ยอดศิริจินดา ต้องขดใช้คำสินไหมทดแทน ตามคำสั่งกรมควบคุมมลพิษ จำนวน ๒ คำสั่ง เพราะมีส่วนในการกระทำละเมิดสองช่วงเวลาในสองสถานะ

๕) สำหรับนายอึ้งพันธ์ มนะสิการ ซึ่งเสียชีวิตแล้ว กรมควบคุมมลพิษได้มี หนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๓๔๕ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗ และ ที่ ทส ๐๓๐๒/๓๒๖๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๗ มอบอำนาจให้พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครอง ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทายาท นายอึ้งพันธ์ฯ คือ นางมยุรา มนะสิการ และนางสาวทวีติยา มนะสิการ ซึ่งต่อมา สำนักงานคดีปกครอง สำนักงาน อัยการสูงสุด ได้มีหนังสือ ที่ อส ๐๐๒๗.๗/๔๗๗ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ แจ้งว่า ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่ง รับคำฟ้องของกรมควบคุมมลพิษ ดังกล่าวข้างต้นไว้พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๗ (เอกสาร หมายเลข ๕๐ - ๕๒ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

๖) สำหรับนายสมมาตร ดลมินทร์ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดิน ได้เสียชีวิตแล้ว เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันก่อนที่กรมควบคุมมลพิษจะได้มีคำสั่งตาม (๕) กรมควบคุมมลพิษ จึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๖๒๐๗ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ขอความร่วมมือจากสำนักงานคดี ปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ให้มอบหมายพนักงานอัยการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทายาทของนายสมมาตร ดลมินทร์ ซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้อง ต่อศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ (เอกสารหมายเลข ๕๓ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๖) ปัจจุบันผู้ที่ได้รับคำสั่งตาม (๕) ทั้งหมดได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมควบคุมมลพิษเพิกถอนคำสั่งเรียกให้ขดใช้คำสินไหมทดแทน และ ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

๔.๒.๓ การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่หลังศาลปกครอง สูงสุดมีคำพิพากษา

(๑) กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๑๑๗๘๑ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ หรือไปยังกระทรวงการคลังเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่า

“...๑. ภายหลังจากศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาตามข้อ ๒ แล้ว กรมควบคุมมลพิษจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หรือไม่ อย่างไร

๒. หากต้องแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๑ ใครจะต้องเป็นผู้แต่งตั้ง

๓. ก่อนแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๑ จะต้องหรือสมควรมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อน หรือไม่ อย่างไร

๔. หากกรมควบคุมมลพิษต้องชดใช้ค่าเสียหายตามคำพิพากษาของ ศาลปกครองสูงสุด อายุความในการเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จะเริ่มนับและสิ้นสุดเมื่อไหร่

๕. นอกจากข้อหาหรือตามข้อ ๑ - ๔ แล้ว มีข้อเสนอแนะว่ากรมควบคุมมลพิษ จะต้องดำเนินการต่อไป อย่างไร...”

(เอกสารหมายเลข ๕๔ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๒) กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๘๗๘ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๘ ตอบข้อหาหรือของกรมควบคุมมลพิษเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่า

“...๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เป็นหน้าที่ของกรมควบคุมมลพิษที่จะต้องตรวจสอบว่า คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีผลทำให้ความเห็น ของกระทรวงการคลังต้องเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ หากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีผลทำให้ความเสียหาย และเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว กรมควบคุมมลพิษสามารถดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและส่งสำนวน พร้อมความเห็นให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีกครั้ง

สำหรับประเด็นที่กรมควบคุมมลพิษจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงเบื้องต้นก่อนหรือไม่ นั้น เห็นว่า อธิบดีกรมควบคุมมลพิษย่อมมีดุลยพินิจที่จะพิจารณาตรวจสอบ ข้อเท็จจริงหรือจะตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อตรวจสอบหรือสอบสวนข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดก็ได้ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวกรมควบคุมมลพิษ จะต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่จะดำเนินการด้วยเพื่อป้องกันมิให้คดีขาดอายุความ

๒. การพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด ต้องพิจารณาถึงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด และต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ ผู้กระทำละเมิดเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใดในขณะกระทำละเมิด การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ย่อมเป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำ ละเมิดปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจให้กับหน่วยงานนั้น...

๓. กรมควบคุมมลพิษต้องพิจารณาตามคำวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการ และคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดว่า ค่าเสียหายแต่ละรายการนั้นเป็นค่าเสียหายจากการผิดสัญญาหรือ จากการกระทำละเมิด ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการผิดสัญญา ค่าเสียหายจากผิดสัญญา ต่อมาบุคคลภายนอกซึ่งเป็นคู่สัญญาฟ้องคดี

ต่อศาลให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้เสียหายจึงเป็นการจ่ายค่าเสียหาย อันเกิดแต่มูลสัญญา หน่วยงานของรัฐมิได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนอันเกิดแต่มูลละเมิด เมื่อหน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อการไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสัญญาไปแล้ว หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่า เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐจนเป็นเหตุ ทำให้ได้รับความเสียหายหรือไม่ ซึ่งกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิ เรียก ร้อง ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดภายในอายุความ ๒ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐ รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้น ไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียก ร้อง ค่าสินไหม ทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดภายในอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็น ของกระทรวงการคลัง ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ต้องไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่หากเป็น ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิด เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกแล้ว หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐได้ภายในอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ กฤษฎีกา เรื่องเสรีที่ ๗๕๗/๒๕๕๒)

๔. การดำเนินการอย่างไรต่อไปนั้น เป็นดุลยพินิจของกรมควบคุมมลพิษ ในการปฏิบัติราชการโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ดี ตามข้อหาหรือเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษอาจหาหรือแนวทางการดำเนินการดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ โดยตรง...

(เอกสารหมายเลข ๕๕ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๓) ภายหลังจากที่กรมควบคุมมลพิษได้รับการแจ้งตอบข้อหาหรือจากกระทรวงการคลัง กรมควบคุมมลพิษได้มีคำสั่ง ที่ ๓๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และ ที่ ๗๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง กรณี ศาลปกครองกลางได้อ่านคำพิพากษาของ ศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗ - ๔๘๘/๒๕๕๗ โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย นางสาวสุทธิลักษณ์ ระวีวรรณ ผู้ตรวจราชการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในขณะนั้น) เป็นประธานกรรมการ นางสาวอาระยา นันทโพธิเดช ผู้ตรวจ ราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายเพิ่มสิน วิชิตนาค อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ผู้แทน สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ นายพิทยา ปราโมทย์วรพันธุ์ นิติกรชำนาญการพิเศษ กรมควบคุมมลพิษ เป็นกรรมการและเลขานุการ นายยุทธชัย สาระไทย นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ กรมควบคุมมลพิษ และ นายสิทธิชัย ละมัย นิติกรปฏิบัติการ กรมควบคุมมลพิษ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคำสั่ง...

โดยคำสั่งดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ คือ ๑. ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า จากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีผลทำให้มีความเสียหายเพิ่มขึ้นแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๔๒๗๓ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ หรือไม่ อย่างไร ๒. ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า จากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๔๒๗๓ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ หรือไม่ อย่างไร ๓. รายงานการสอบข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นต่ออธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ภายใน ๓๐ วัน (เอกสารหมายเลข ๕๖ และ ๕๗ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๔) นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๙๔๐ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ หรือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามข้อเสนอแนะของกระทรวงการคลัง ใน (๒) ด้วย (เอกสารหมายเลข ๕๘ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๕) คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ตาม (๓) ได้มีความเห็นตามรายงานการสอบข้อเท็จจริง ฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่า

๑) จากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีผลทำให้มีความเสียหายเพิ่มขึ้นแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๔๒๗๓ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ และ

๒) จากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ที่อาจเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๔๒๗๓ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗”

(เอกสารหมายเลข ๕๙ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒)

(๖) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๑๒๓ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ตอบข้อหารือของกรมควบคุมมลพิษเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตาม (๔) สรุปได้ว่า “...กรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นจากการที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๘๗ - ๔๘๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ ความเสียหายนั้นย่อมถือเป็นความเสียหายอันเกิดขึ้นจากข้อเท็จจริงในมูลกรณีเดียวกัน ซึ่งสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด โดยมีผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งคนเดียวกันได้ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ...” แต่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีความเห็นว่า ผู้ที่จะต้องลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีนี้จะต้องเป็นการลงนามร่วมกันระหว่างนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กรมควบคุมมลพิษจึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๒/๖๐๑๖ ลงวันที่

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาทบทวนความเห็นตามข้อสังเกตของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เอกสารหมายเลข ๖๐, ๖๑, ๖๒ และ ๖๓ ตามบัญชีเอกสารที่ส่งมาด้วย ๒) ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๓ ประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะของนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี

๔.๓.๑ ประเด็นที่ว่า “(๑) เมื่อชำระเงินแก่กลุ่มกิจการร่วมค้าแล้ว รัฐจะนำโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่านมาใช้ในการใด”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า รัฐควรนำโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่านมาใช้ในการในด้านต่างๆ โดยต้องคำนึงถึงผลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน ด้านสังคม และด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยมีกรอบแนวคิดอย่างน้อย ๔ ประเด็นหลัก ได้แก่ (๑) ทำให้โครงการฯ เกิดประโยชน์สูงสุดรวมถึงการทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำน้ำไปใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคเกษตรกรรม (Reclaimed water) โดยภาครัฐใช้เงินลงทุนต่ำที่สุด (๒) พยายามไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (๓) ไม่ระบายน้ำทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อม โดยพยายามนำน้ำกลับไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด (๔) เป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยในประเด็นนี้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มอบหมายให้องค์การจัดการน้ำเสียเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งคาดว่าจะใช้งบประมาณ ๒๘๕ ล้านบาท ระยะเวลาประมาณ ๓๓๐ วัน

๔.๓.๒ ประเด็นที่ว่า “(๒) โครงการนี้หยุดชะงักไปนาน การก่อสร้างบางส่วนยังไม่แล้วเสร็จ (กลุ่มบริษัทเห็นว่าเป็นความรับผิดชอบของกรมควบคุมมลพิษที่ไม่อาจส่งมอบพื้นที่ได้) แม้แต่ส่วนที่เสร็จแล้วก็เสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา การไม่ใช้งานและการไม่บำรุงรักษา จึงยังมีการระดมซ่อมแซมอีกเป็นจำนวนมาก และควรหาแนวทางการซ่อมแซมตลอดจนเสนอวงเงินที่จะใช้ด้วย”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า โครงการคลองด่านเป็นโครงการขนาดใหญ่ ที่มีโครงสร้างและมีเครื่องจักรอุปกรณ์ต่างๆ ภายในโครงการจำนวนมาก ดังนั้น ในการเสนอแนวทางการซ่อมแซมตลอดจนวงเงินที่จะใช้นั้น จำเป็นจะต้องทำการสำรวจทางเทคนิค การออกแบบและก่อสร้าง โดยทำการสำรวจและวิเคราะห์งานก่อสร้างเดิมและประเมินค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ได้แก่ (๑) งานก่อสร้างส่วนที่ยังไม่แล้วเสร็จ (๒) งานทดสอบระบบเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ (๓) งานซ่อมแซมแก้ไขและปรับปรุง (๔) งานเปลี่ยนทดแทนอุปกรณ์และเครื่องจักรกล และ (๕) งานปรับปรุงคุณภาพของระบบเครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมทั้งต้องทำการตรวจสอบและประเมินปริมาณน้ำเสียทั้งจากภาคชุมชนและภาคอุตสาหกรรมใหม่ เปรียบเทียบกับปริมาณน้ำเสียที่ออกแบบไว้และความเหมาะสมของเทคโนโลยีในการบำบัดน้ำเสียหรือคุณภาพน้ำทิ้งที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยขณะนี้องค์การจัดการน้ำเสียได้เริ่มดำเนินการสำรวจและเสนอแนวทางการซ่อมแซมโครงสร้างระบบบำบัดน้ำเสียคลองด่านแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ๑๕๐ วัน

๔.๓.๓ ประเด็น...

๔.๓.๓ ประเด็นที่ว่า “ในขณะนี้มีความคืบหน้าการที่รัฐโดยอัยการและกรมควบคุมมลพิษฟ้องผู้ควรรับผิดชอบไปแล้ว กรมควบคุมมลพิษจึงควรประสานกับสำนักงาน ป.ป.ช. และหาผู้รับผิดชอบทางแพ่งเพื่อฟ้องร้องในส่วนที่รัฐต้องชำระเงินไปแล้วด้วย”

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอชี้แจงว่า ประเด็นที่เสนอแนะให้กรมควบคุมมลพิษประสานกับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อฟ้องร้องหาผู้รับผิดชอบทางแพ่งในส่วนที่รัฐต้องชำระเงินไปแล้วนั้น กรมควบคุมมลพิษได้มีการประสานกับสำนักงาน ป.ป.ช. มาก่อนหน้านี้แล้ว และเมื่อทราบว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องนายปกติ กิระวานิช กับพวกรวม ๓ คน ในความผิดตามมาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (คลองด่าน) กรมควบคุมมลพิษก็ได้มอบอำนาจให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด ยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีดังกล่าว เพื่อขอให้บังคับให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายให้แก่กรมควบคุมมลพิษด้วย โดยพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามประสงค์ของกรมควบคุมมลพิษแล้วทั้งนี้ จำนวนเงินที่เรียกให้จำเลยทั้ง ๓ คน ชดเชยให้แก่กรมควบคุมมลพิษ เป็นเงินบาท จำนวน ๗,๑๒๔,๘๑๙,๙๐๓.๒๐ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๔๘,๕๓๗,๕๕๔.๘๗๖ เหรียญ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ อนุมัติให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ) ใช้งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อนำไปชำระให้แก่ผู้ร้องตามคำพิพากษา คดีหมายเลขดำ ที่ อ. ๒๘๕ - ๒๘๖/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๘๗ - ๔๘๘/๒๕๕๗ ตามผลการเจรจาซึ่งมีนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ดังนี้

(๑) งวดที่ ๑ ชำระร้อยละ ๔๐ ภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นเงินบาท จำนวน ๓,๑๗๔,๕๘๑,๕๖๖.๐๔ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๒๑,๗๑๗,๘๕๕.๔๐ เหรียญ

(๒) งวดที่ ๒ ชำระร้อยละ ๓๐ ภายในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นเงินบาท จำนวน ๒,๓๘๐,๙๓๖,๑๗๔.๕๓ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๑๖,๒๘๘,๓๙๑.๕๕ เหรียญ

(๓) งวดที่ ๓ ชำระร้อยละ ๓๐ ภายในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เป็นเงินบาท จำนวน ๒,๓๘๐,๙๓๖,๑๗๔.๕๓ บาท และเป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน ๑๖,๒๘๘,๓๙๑.๕๕ เหรียญ

(๔) สำหรับการชำระหนี้เป็นเงินเหรียญสหรัฐ ให้คำนวณโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทย ๗ วัน ก่อนวันที่ทำการชำระ

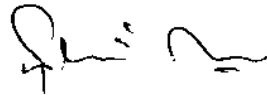
๕.๒ มอบหมายให้องค์การจัดการน้ำเสีย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ (คลองด่าน) ในการดำเนินการตรวจสอบ/วิเคราะห์สภาพงานก่อสร้าง และองค์ประกอบต่างๆ รวมถึงการประเมินมูลค่าปัจจุบันของโครงการฯ ในสภาพปัจจุบัน และหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อนำโครงการออกแบบรวมก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย

เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่างบประมาณที่ลงทุนไป ยกเว้น
การดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ดังกล่าว ยังเป็นความรับผิดชอบของกรมควบคุมมลพิษเช่นเดิม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

กองนิติการ

โทร. ๐ ๒๒๔๘ ๒๓๗๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๘ ๕๓๙๐